

Polityka i Standardy Ochrony Dzieci przed Krzywdzeniem w Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego im. Ireny Sendlerowej (wersja skrócona)

Niniejszy dokument ma na celu dobro dziecka, ochronę jego praw i poszanowania godności. W trosce o bezpieczeństwo dziecka w Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych PWZ im. Ireny Sendlerowej wszyscy pracownicy, praktykanci, wolontariusze Zespołu Poradni zobowiązani są traktować dziecko podmiotowo oraz zgodnie z procedurami zawartymi w niniejszym dokumencie. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników, praktykantów i wolontariuszy wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

Standard 1 – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego im. Ireny Sendlerowej opracował, przyjął i wdrożył do realizacji Politykę i Standardy Ochrony Dzieci, które określają:

Standard 2 – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego im. Ireny Sendlerowej stosuje zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, regularnie szkoli personel ze Standardów.

Standard 3 – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego im. Ireny Sendlerowej wdrożył i stosuje procedury interwencyjne, które znane są i udostępnione całemu personelowi. Każdy pracownik wie, komu należy zgłosić informację o krzywdzeniu dziecka i kto jest odpowiedzialny za działania interwencyjne. Każdemu pracownikowi Zespołu Poradni udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku krzywdzenia dzieci.

Standard 4 – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych Powiatu Warszawskiego Zachodniego im. Ireny Sendlerowej co najmniej raz na 2 lata monitoruje i w razie konieczności ewaluuje zapisy Standardów, konsultując się z personelem i rodzicami/opiekunami prawnymi oraz je aktualizuje.

Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:

- ✓ **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, obrażanie, wyzywanie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, krzyczenie, wyśmiewanie, lekceważenie, karanie ciszą/milczeniem, izolacja, itd.
  - ✓ **przemoc fizyczna** - szarpanie, kopanie, popychanie, policzkowanie, przypalanie papierosem, bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps, stosowanie nadmiernej siły przy przytrzymywaniu dziecka, itd.
  - ✓ **przemoc seksualna** - gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, przekraczanie granic fizyczności dziecka, dotyk bez zgody, itd.
  - ✓ **przemoc ekonomiczna** - unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny, itd.
  - ✓ **zaniedbanie** - głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,
  - ✓ **alienacja rodzicielska** - ograniczenie kontaktu i izolowanie dziecka od drugiego rodzica, odcinanie drugiego rodzica od informacji dotyczących dziecka, wymazywanie drugiego rodzica z życia dziecka, niszczenie zdjęć i pamiątek, przedstawianie drugiego rodzica w złym świetle, zakazywanie dziecku swobodnego mówienia i wyrażania miłości do drugiego rodzica;
  - ✓ **cyberprzemoc** - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
- a) **Przemoc domowa** - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
- ✓ narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
  - ✓ naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
  - ✓ powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
  - ✓ ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
  - ✓ istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Zasady bezpiecznych relacji pracownicy Zespołu Poradni – dziecko

1. Pracownicy Zespołu Poradni traktują każde dziecko z szacunkiem, dbając o jego godność oraz potrzeby.
2. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka.
3. Zasady tworzenia bezpiecznych relacji z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów oraz wolontariuszy.
4. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są dopuszczalne, a jakie są niedozwolone w pracy z dziećmi. Przestrzeganie ww. zasad przez wszystkich pracowników Zespołu Poradni może zmniejszyć ryzyko krzywdzenia dzieci.
5. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania Zespołu Poradni i dotyczą następujących obszarów:
  - a) **Kontakt fizyczny** z dzieckiem, który jest zjawiskiem możliwym w Zespole Poradni. Przykładowe formy takiego kontaktu, to:
    - ✓ pomoc w czynnościach pielęgnacyjnych, higienicznych dzieci młodszych (np. pomoc wycieranie nosa), aktywność pracownika powinna być poprzedzona zgodą wychowanka, a jej zasadność powinna być uzależniona od stopnia samodzielności dziecka i wcześniej z nim omówiona,
    - ✓ reagowanie na potrzeby emocjonalne szczególnie dziecka młodszego np. poprzez przytulenie się do dorosłego, itp.; kontakty tego typu powinny mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości służyć powinno ich obiektywizacji,
    - ✓ stanowcze interwencje prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących, działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy), zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).
    - ✓ niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
      - przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie),
      - erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, dwuznaczna rozmowa czy choćby wyzywające spojrzenie),
      - seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne);
  - b) **komunikacja werbalna** z dzieckiem pozbawiona akcentów wrogich, arogancko - agresywnych, złośliwie - ironicznych, wulgarnych komunikacji nie może:
    - ✓ wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk);
    - ✓ obniżać, niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, wzbudzanie poczucia winy),
    - ✓ upokarzać (publiczne wyszydzenie, naigrywanie się, ośmieszanie),
    - ✓ naruszać granic (niezachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym);
  - c) **równe traktowanie** polegającego na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci, co oznacza, że niedozwolone jest:

- ✓ wyłączenie skupiania uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
  - ✓ nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
  - ✓ nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,
  - ✓ zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach,
  - ✓ godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
  - ✓ dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,
  - ✓ przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych;
- d) **kontakty bezpośrednie** i online z Dzieckiem poza Zespołem Poradni powinny być:
- ✓ wcześniej omówione w gronie kadry, zespołu, mieć zaakceptowany plan, cel,
  - ✓ ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych,
  - ✓ dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy w z możliwością wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, sms - owej, zapisów na portalach społecznościowych),
  - ✓ odbywać się z wykorzystaniem sprzętu służbowego,
  - ✓ niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym;
- e) **dyscyplinowanie dziecka** definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące dzieciom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna; dyscyplina ma pobudzać do poprawy, a nie powodować krzywdę dziecka; wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji; niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:
- ✓ fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych - pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym);
  - ✓ psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i rodziny).
- f) W celu obiektywizacji zgłaszanych sytuacji problemowych w Zespole Poradni funkcjonuje monitoring wizyjny terenu zewnętrznego oraz pomieszczeń wewnętrznych.
- g) Sposób wykorzystywania zapisów monitoringu określają procedury wewnętrzne Zespołu Poradni z zakresu ochrony i przetwarzania danych osobowych.

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między dziećmi, a w szczególności zachowania niedozwolone

1. Podstawową zasadą relacji dziecko-dziecko jest działanie z szacunkiem, uwzględniające godność i potrzeby dziecka.
2. Standardem jest tworzenie atmosfery życia w Zespole Poradni, które promuje tolerancję i poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie.
3. Dzieci angażowane są w działania, w których mają możliwość aktywnego uczestniczenia, podejmowania współdziałania i rozwijania podejścia zespołowego, w tym kształtującego pozytywne relacje z młodzieżą ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4. Niedozwolone jest w szczególności:
  - a) stosowanie przemocy wobec jakiegokolwiek dziecka, w jakiejkolwiek formie;
  - b) używanie wulgarnego, obraźliwego języka;
  - c) upokarzanie, obrażanie, znieważanie innych dzieci;
  - d) zachowanie w sposób niestosowny, tj. używanie wulgarnych słów, gestów, żartów,
  - e) kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym;
  - f) stosowanie zastraszania i gróźb;
  - g) utrwalanie wizerunku innych uczniów poprzez nagrywanie (również fonii) i fotografowanie bez uzyskania zgody i w sytuacjach intymnych, mogących zawstydić;
  - h) udostępnianie między małoletnimi substancji psychoaktywnych i używanie ich w swoim otoczeniu.

Procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka

1. Dyrektor Zespołu Poradni lub zastępca dyrektora Zespołu Poradni lub koordynator jest osobą odpowiedzialną za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego.
2. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.
3. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112 i bezzwłocznie zawiadamia dyrektora Zespołu Poradni.
4. Wszyscy pracownicy Zespołu Poradni, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom i Dyrektorowi lub zastępcy dyrektora lub koordynatorowi.
5. W przypadku uporczywego niewykonywania zaleceń dotyczących diagnoz lekarskich a w szczególności diagnoz psychiatrycznych, po wykonaniu psychoedukacji rodziców i po poinformowaniu pisemnym rodzica o konieczności ich wykonania Dyrektor kieruje sprawę do sądu.